

VPSG – advies en ondersteuning bij seksueel geweld, godsdienst en zingeving

Interview met Gezien van der Leest

‘We zijn een deel van de vrouw-en-geloofbeweging,’ zegt Gezien van der Leest, coördinator bij de stichting VPSG. ‘Veel vrouwen die aan de wieg van de vrouw-en-geloofbeweging hebben gestaan, stonden ook aan onze wieg. We zijn eruit voortgekomen en koesteren de manier waarop de beweging handen en voeten geeft aan kennis en analyse, we koesteren de inspiratie en een speelse aanpak.’

Gezien van der Leest studeerde theologie en volgde daarna een opleiding verpleegkunde. Ze werkte in de staf van de Tiltenberg, destijds centrum van de Graalbeweging. ‘Toen vond ik de stichting VPSG al bijzonder en vroeg de medewerkers een programma te maken rond geweld tegen vrouwen. Toen ik stopte met werken op de Tiltenberg – maar ik ben nog steeds lid van de Graalbeweging – vroeg de VPSG mij om te solliciteren. Als coördinator bij de VPSG ben ik verantwoordelijk voor het geheel, voor fondswerving, PR, website en ik stuur het team aan.’

Stichting VPSG is een kenniscentrum op het gebied van seksueel geweld in relatie tot zingeving en godsdienst, biedt advies en ondersteuning en bestaat nu 30 jaar. Gezien: ‘De VPSG richtte zich in eerste instantie op Noord-Holland. In de vrouw-en-geloofgroepen gingen vrouwen elkaar over hun leven vertellen. Zo kwamen de eerste verhalen over seksueel misbruik aan het licht en hoe het geloof daarin een rol speelde. De vader die verantwoordelijk was voor het misbruik, was dat ook voor de geloofsopvoeding en had vaak een belangrijke functie in de kerk. Hoe rijm je de “verhalen van verschrikking” met de geloofsverhalen? De stichting gebruikt nu alleen de afkorting VPSG (oorspronkelijk: Vrouwen – Pastoraat – Seksualiteit – Geweld). Ook mannen kunnen hier terecht met hun misbruikverhaal.’

Pastoraal en profetisch

‘De stichting kent twee sporen. We willen vrouwen en mannen die seksueel geweld is aangedaan, horen en ondersteunen. Dat is het pastorale spoor. Niemand hoort graag over seksueel misbruik van kinderen. Dat is een begrijpelijke reactie, de verhalen zijn ook erg. Mensen raken soms hun relaties kwijt als ze erover vertellen. Maar als hun dit overkomen is, moeten ze wel gesteund en gedragen worden.

Wij proberen het uit te houden met het lijden. Bij onze individuele en groepsbegeleiding werken we niet volgens richtlijnen of een protocol. We hoeven niets te bereiken. We creëren belangeloos een bedding waarin het verhaal kan ontstaan en onderzocht worden. De mensen bepalen zelf waar ze het over willen hebben en wanneer het genoeg is.

Het andere spoor is het profetische spoor: we willen dat het misbruik ophoudt. Het is het spoor van woede, aanklagen en verhelderen. Er is nog steeds weinig kennis over seksueel misbruik in families en de gevolgen daarvan. Het probleem wordt nog altijd onderschat. Wij verspreiden de kennis daarover via preken, training aan mensen uit allerlei kerken en soms een bijdrage aan kerkelijke commissies.

De VPSG is een kleine organisatie met een staf van vier personen. Zelf werk ik 16 uur, de anderen werken 12 uur per week. Het bestuur bestaat uit vrijwilligers, vrijwilligers helpen ons ook met kopiëren en soortgelijke taken. We moeten altijd kijken waar we onze tijd insteken. In het afgelopen jaar hebben we in totaal 634 gesprekken gehad. De meest basale vormen van onze begeleiding, spreekkamer, telefoon en email, zijn moeilijk zichtbaar te maken maar het is de kern van ons werk.

Het oude gebrokene
ligt onder water
het is er nog
maar nieuw is de regenboog
warmte en hoop

De pastoranten zijn katholiek, protestants, evangelisch, soms ook Sai baba of “ik geloof wel iets”. De leeftijd is verschillend. Bij alle levensfasen kan het misbruikverleden opspelen: bij een nieuwe relatie, als kinderen het huis uitgaan, de geboorte van kleinkinderen of het verlies van autonomie bij ziekte en ouderdom. Op dit moment wordt de leeftijd weer lager. Dat heeft te maken met onze themadagen maar ook met media-aandacht voor het misbruik in onder andere de katholieke kerk. Wel zijn we een witte organisatie met weinig vrouwen uit migrantengemeenschappen. Daar is nog een wereld te winnen.

Een aantal vrouwen heeft een goede carrière maar een grote groep benoemt zichzelf als enigszins mislukt in het leven. Veel mensen hebben moeite met het aangaan en onderhouden van relaties. Wij vinden hen krachtige vrouwen en mannen die veel hebben overleefd.’

Empowerment

‘Wat we horen in de spreekkamer en zien in de samenleving komt terug in ons programma. We willen een luisterend oor zijn maar voor sommige dingen zijn geen woorden. Zo komen we op nieuwe initiatieven: kan het in beeldend werk of kan je lichaam erover vertellen? In de themagroepen werken we nu met tekenen en we hebben een bewegings-/yogagroep. Daarin past ook ons jubileumproject (On)breekbaar: kunst over kwetsbaarheid en kracht. In een nieuw project gaan we in samenwerking met de dialooggroep Hagar en Sarah in gesprek met joodse, moslim- en christenvrouwen over traditie en seksualiteit. En op ons lijstje staan thema’s die we willen aanpakken als het moment daar is zoals partners, vrouwen als daders, geheimen en hun betekenis. Bijbelse thema’s (schuld, schaamte, vergeving, verzoening) blijven belangrijk.

Ik werk nu 15 jaar bij de VPSG. Bijzonder vind ik de onderlinge ondersteuning in het team. We zijn goed opgevoed door iemand als Annego Hogebrink. Met haar vraag hoe we er zelf in staan, daagde ze ons uit om ons eigen leven te verbinden met ons werk. Dat is bij deze zware thematiek belangrijk. Zo blijf je in je kracht: empowerment voor de ander en voor onszelf.’

www.vpsg.nl

Foto van VPSG-pastorante